

Hendriksen: I Betragtning af, at Lovforslaget er forbedret ved Vedtagelsen af de af Udvalget med den højtærede Ministers Tilslutning stillede Ændringsforslag, skal ogsaa jeg anbefale ærede Medlemmer at undlade at stemme nu ved tredie Behandling i Haab om, at Lovforslaget i det andet høje Ting vil blive yderligere forbedret i en saadan Grad og formet paa en saadan Maade, at ogsaa vi kan tiltræde det.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Lovforslaget (se Tillæg C.)

vedtoges enstemmigt med 64 Stemmer, medens 57 Medlemmer tilkendegav, at de hverken ønskede at stemme for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive oversendt til Landstinget.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Anden Behandling af Forslag til Næringslov.

(Første Behandling findes i Tidenden Sp. 1585; Udvalgets Betænkning findes i Tillæg B. Sp. 1861).

Udenfor Betænkningen var der ikke stillet Ændringsforslag.

Lovforslaget, de stillede Ændringsforslag og Spørgsmaalet om Lovforslagets Overgang til tredie Behandling sattes til Forhandling under eet.

Ordføreren (J. P. Larsen): Der er, som det fremgaar af Betænkningen, til denne Behandling, stillet en betydelig Række Ændringsforslag dels af det samlede Udvalg, dels af et Flertal, dels af Mindretal indenfor Udvalget. Ændringsforslagene er for en stor Del af redaktionel Art eller af mindre væsentlig Karakter. Der er i Betænkningen paa udførlig Maade redegjort for hvert enkelt Ændringsforslag. Jeg finder derfor ingen Anledning — navnlig ogsaa i Betragtning af det sene Tidspunkt paa Samlingen — til at foretage en minutøs Gennemgang af samtlige Ændringsforslag; jeg skal kun omtale nogle ganske faa, som jeg anser for at være af mere principiel Karakter. Jeg tænker herved for det første paa et Ændringsforslag, hvis Vedtagelse vil ændre Lovforslaget paa et meget væsentligt Punkt, nemlig det Ændrings-

forslag, der angaar Princippet, at en handlende kun maa have een Butik i den Kommune, hvori han driver sin Næring. I Næringslovkommissionens Betænkning var dette Princip ikke opretholdt. Det var det heller ikke de 2 eller 3 Gange, da Lovforslaget forelagdes i Landstinget, og det var det heller ikke, da Lovforslaget blev forelagt her. Det kan imidlertid ikke nægtes, at Udsigten til, at det skulde blive muligt for handlende at have saa mange Butikker i en Kommune, som de kunde overkomme, vakte en meget betydelig Indignation og Betænkelighed blandt Handelsfolk Landet over. Man mobiliserede en Modstand derimod, og det var en meget virksomhedsfuld Mobilisering. Man tilskrev hver enkelt Rigsdagsmand fra hans Kreds, og det kan jo ikke nægtes, at Betænkeligheder, der fremsættes skriftlig overfor en Rigsdagsmand fra Vælgere indenfor Kredsen, har en vis Indflydelse. Disse Henvendelser havde da ogsaa en meget stor Indflydelse, og der skabtes, efterhaanden, som Forhandlingerne skred frem, en vis Stemning mod den Bestemmelse, der muliggjorde det for handlende at have mere end et Udsalgssted i en Kommune. Der opstod en vis Ængstelse, og det gjorde, at der ikke blev Mulighed for at opretholde den, som det forekommer mig, udmærkede Bestemmelse, som det oprindelige Lovforslag indeholdt. Man har et Bevis paa Karakteren af denne Mobilisering deri, at man ogsaa fik en Henvendelse fra sønderjydske handlende, der i meget stærke Farver udmalede, hvilke forfærdende Følger det vilde have for handlende i Sønderjylland, hvis det blev tilladt fremtidig at have saa mange Butikker, som man ønskede. Jeg fremhæver dette som Eksempel paa, hvilken Betydning man kan tillægge Henvendelser i Almindelighed. Thi den Tilstand, som man fra disse sønderjydske Købmænds Side var saa bange for og fandt vilde blive saa ødelæggende, har de alle Dage haft i Sønderjylland. Man havde den under den tyske Gewerbeordnung, og den blev fortsat efter Genforeningen med Danmark, uden at det har gjort nogen som helst Skade dernede, man har i hvert Tilfælde ikke været opmærksom derpaa; men nu frygter man alligevel for en saadan Bestemmelse. Det beviser Karakteren af saadanne Henvendelser, og det beviser tillige Karakteren af Frygten. Men Frygten blev altsaa vakt, og der har ikke været Mulighed for i Udvalget at opretholde denne udmærkede Bestemmelse fra det oprindelige Lovforslag, og derfor er den forladt.